

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primeroma zniža.

Stev. 34.

V Ptuj v nedeljo dne 23. avgusta 1908.

IX. letnik.

Zaupniki in somišljeniki.

V zmislu strankinih določb sklicujemo tem potom

II. strankarski zbor

„Napredne zveze („Štajerčeve stranke“)

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 23. avgusta 1908 popoldne ob 1/4. uri v prostorih „Ver-einshausa“ v Ptuj.

Dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav po načelniku ter izvolitev predsedstva.
2. Poročilo strankinega vodstva (poda urednik K. Linhart).
3. Blagajniško poročilo.
4. Prihodnje štajerske deželnozbornske volitve (poroča dr. August pl. Plachki).
5. Organizacijska, agitacijska in tiskovna vprašanja (poroča urednik K. Linhart).
6. Slučajnosti.

Vabila bodo pravočasno razposlana. Pristop bodo imeli le povabljeni. Ako bi se kateremu naših zaupnikov in somišljenikov vabilo ne dostavilo ali pa ako bi kdo želel se shoda udeležiti, naj nam to naznani.

Obenem s tem strankarskim zborom se vrši isti dan in v istem lokalu

II. letni zbor „Štajerčevega“ tiskovnega društva,

na katerega so vabljeni vsi člani.

Dnevni red:

1. Otvoritev in pozdrav načelnika.
2. Poročila o blagajni in delovanju.
3. Predlogi in sklepi.
4. Slučajnosti.

Na veselo svidenje!

V Ptuj, 1. avgusta 1908.

Z naprednim pozdravom!

Strankino vodstvo in odbor „Tisk. društva“.

Mi gremo naprej...

Pogumnemu bodočnosti!

V nedeljo popoldne se zberejo zopet vabljeni zaupniki napredne naše stranke in člani našega tiskovnega društva. Posvetovati se hočemo za nadaljno borbo, oceniti dosedanje našo delovanje, napraviti račun, da odgovorimo na vprašanje: ali smo storili svojo dolžnost ali ne.

Mi trdimo, da smo jo storili. Mrtvi še nismo, čeprav je zadonel že opetovano mrtvaški zvonček v uredništvih prvaškega časopisja. Eh, mrtvi še nismo! Nasprotno, vedno krepkejšo življensko moč čutimo v svojih žilah, vedno vselejše in ponosnejše nam bije sree... Kolo

časa se ne da obrniti, — zmaga mora biti naša, kajti naše delo je živa potreba, vse razmere zahtevajo to delo, mi moramo biti!

Nasprotniki se čudijo. Danes trdijo, da že „umira“ „Štajerc“ s svojo stranko, — jutri nas zopet napadajo s strupenim orodjem in jim je v boju proti naši stranki vsako sredstvo dobro, pojutrajnem nas posnemajo kakor opice in potem zopet vpijejo, da „umiramo“... Pa le živimo! In kako krepko živimo, to dokazujejo udarci, ki jih podelujemo nasprotnikom, to dokazujejo naše zmage!

Vse to je naravni razvitek. Res je, da je slovensko ljudstvo v svoji pretežni večini še klerikalno. Ni čuda! Skozi stoletja ni imel drug vlado v roki, nego črna duhovniška suknja. Dokler so živeli še stari duhovni, ki so se ravnali po naukih evangelija in se niso vtikali v viharje posvetne politike, se ni čutilo tega klerikalizma. Ali mlada šola kaplanokratije, duhovniški naraščaj nezrelih fantov, ki so doma v krmi in ki se zavzelo edino za politične vzore, — ta je vse pokvarila. Neka nemška pesen pravi:

„Es geht ein finstres Wesen um,
das nennt sich Jesuit“...

In ravno ta jezuitizem, to politično in politikujočo duhovstvo, ki ne zasluži več imena božjega namestnika, ta je danes na Slovenskem doma. To je železna falanga! Klerikalstvo je malik, ki ima dve glavi: neumnost in nasilje! Z neumnostjo ti drži široke sloje ljudstva pod svojim žeslom. Z nasiljem hoče onemogočiti delo nasprotnikov teme. Da je ta jezuitizem, to politično faršto nevarno, o temu pač ni treba izgubiti besede. Torej boj proti klerikalizmu!

Boj, — da, boj! Ali kako? Ustanovili so prvaški advokati „narodno stranko“. Vpili so „ne“ in delali „ja“. Blamirali so se, smešili se z vsakim dnevom. Rekli so, da so napredni, a njih poslanca sedita v farškem klubu. Pred volitvami so se borili proti hofratu Ploju, po volitvah so poljubljali Ploju roko. In vrhunec zneđenosti tiči v programu te stranke, katerega poglavitna točka je — deželno izdajstvo. Raztrgati zgodovinske kronovine habsburške države, uničiti to državo, to je namen, to je cilj te gospode, ki se le nerodno krije s plaščem narodnosti. Taka konfuzna stranka naj bi uničila klerikalizem? Kdo bi to verjel? Zato tudi vidimo, kako hira in propada „narodna stranka“, kako izginjaja navdušenje...

Mi, — s ponosom trdimo to, — mi edini smo resni, nevarni nasprotniki klerikalizmu. Zakaj? Naša moč tiči v dveh momentih. Prvič znagujemo, ker smo v tesni zvezi z velikim nemškim narodom, ker hočemo sporazumljenje med obema sosednoma narodoma, ker vemo, da je slovenski narod vso svojo kulturo, svoj politični napredek izčrpal iz nemškega, ker vemo, da je slovenski narod še danes brez Nemca v gospodarskem oziru berač. Drugič pa napredujemo, ker smo resnično napredni, ker ne poznamo zveze s klerikalizmom, ker črpamo svojo moč iz ljudstva in za ljudstvo, ker smo dobri gospodarji in brezobzirni v boju za ljudsko pravico. Ta dva momenta nam zaginjata zmago!

Tako se ne čutimo sami. Z nami bije tisočero src. Kolikor smo delali, toliko plodov smo želi! Pozdravljamo tedaj sobojevnike, naše zaupnike! Posvetujemo se in potem, — naprej, vedno naprej!

Živela napredna misel!

Živilo ljudstvo!

Živela naša bodočnost!

Politični pregled.

Posledice avstro-ogrške pogodbe. Ožigosi smo svoj čas veliko nevarnost avstro-ogrške pogodbe, za katero so tudi naši prvaški poslanci večidel glasovali. Zdaj se pa že čuti posledice te pogodbe. Glasom X. njene določbe sta obe državi monarhije prosti na polju železničnih tarifov. Vsled tega je avstrijska vlada 30. junija Ogrski pogodbo glede transinitnega prometa ogrskega blaga v zahodno-evropske države razveljavila. S 1. avgustom bi naj to veljalo. Izvoz Ogrske na zahod bi bil s tem otežavljen. Ogrska vlada pa se hoče zljaj s tem maščevati, da zapre Avstriji trge na Balkanu. Uveljavila je namreč za v orient namenjeno blago novi tarif, ki bode veljal začetkom novega leta. Voznina avstrijskega blaga po ogrskih pokrajinal se bode s tem novim tarifom za 25 do 30% zvišala. Tako nas udari Madžaron vedno čez uho...

Ogrska žetev je glasom poročil poljedelškega ministra boljše, nego se je pričakovalo. Želo se je pšenice 38 milijonov centov (cent je 100 kil), rži 11%, ječmena 11%, ovsja 10 milijonov centov.

Kralj Edvard angleški obiskal je našega cesarja v Ischelnu, da mu čestita ob priliki 60. letnice njegovega vladanja.

Zakaj boleha obrtništvo?

Kadar preišče zdravnik bolnika, bode hotel v prvi vrsti pravo bolezen določiti; kadar mu je sedež in vzrok bolezni znan, bode tudi lahko zdravila določil, da bolnik zopet ozdravi.

Tudi obrtnik je bolnik. Veliko dolitorjev je, ki mu vse mogoče zdravila zapišejo. Ali sedež bolezni ni tem ljudem znan. Obrtnika samega se ne vpraša in če se ga že vpraša, se njegove nasvete ne vpošteva. Na obrtnika se ozira kakor na nedoletno dete, ki samo ne ve, kaj mu manjka in kaj bi mu dobro storilo.

Ko bi se obrtniki s kmeti v trdni organizaciji združili in skupno pomoč zahtevali, bi bilo bolje. V tem tiči rak-rana obrtništva.

Druga bolezen obrtništva tiči pač v pomanjkajočem prometnem kapitalu in v naših plačilnih razmerah.

Ako začne obrtnik svojo obrt, ina v največ slučajih toliko, da si ravno potrebno orodje nakupi, odnosno da za prvi čas material in delavske mezde plača. Potem dela pridno. Konkurenca, smertertja tudi neznanje prave kalkulacije ga prisilijo, da naredi nizke cene. Velik del odjemalcev ne vpraša takoj po računu. Drugi, ki takoj plačajo, „glühajo“ zopet na vse pretege. V obeh slučajih zniža izguba obresti plače občutno. Par kronic, ki jih je imel obrtnik začet-